

Türkmenistanyň Prezidenti Gurbanguly BERDIMUHAMEDOW:

— MENIŇ MAKSAÐYMI TÜRKMEN DIPLOMATIÝASYNYŇ MILLI MEKDEBINI HEMMETARAPLÄYN GOLDAMAKDAN WE DÜNÝÄNIŇ İN ÖSEN TALAPLARYNA LAÝYK GELÝÄN BILIM ULGAMYNY SIZE ELÝETERLI ETMEKDEN YBARATDÝR.

ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Biziň baş maksadymız Watana gulluk etmekdir! METBUGAT—INTERNET GAZETI

THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT

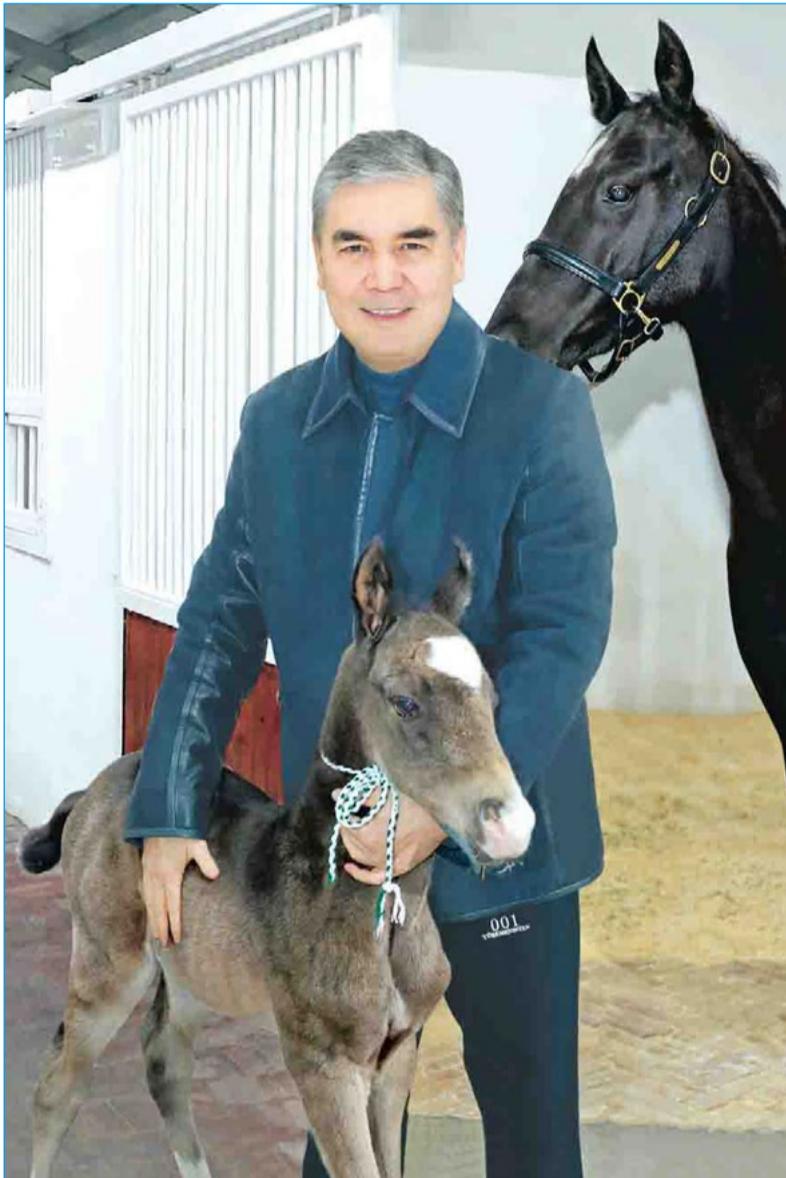
INTERNET NEWSPAPER

No 2 (24) 2022-nji ýylyň 31-nji ýanvary

Our main goal is to serve the Motherland!

Esaslandyryjysy – Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary instituty

Internet gazeti 2020-nji ýylyň 1-nji oktyabryndan bari cykýar

TAÝ YNSANDAN ÖŇ DUÝÝAR

Ady bilen gelen «Halkyn Arkadagly zamanasy» ýylynyň nurana günlerinde «Watan» habarlary gepleşiginde hormatly Prezidentimiziň Halkara ahalteke atçylyk toplumynda bedewler bilen didarlaşmagy, taze doglan taýcanaga ýylyň şygary bilen kybapdaş at dakmagy bilen baglanışykly wakalary synlap, olar barada ýürek joşgunymy yazmagy wylsal edip yördüm. Dünýä belli ýazyjy Paulo Koelyonyň aýdyşy ýaly, «Eger bir zady çyn ýüreken maksat etseň, tutuş barlygyň kalby şol maksadyň wylsal bolmagy ugrunda saňa kömek bermäge howlugar eken». Bagtyň özü aýagy bilen üstümize geläýdi. Türkmenistanyň at gazanan žurnalisti, bedewler barada gepleşikleri alyp barmakda türkmeniň özbuloush Lewitany hasaplanýan Annabaýram Paýáyewiň «ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI» gazetiniň 23-nji sanýnda özü barada çykan makalany almaga gelen ma-haly maňa pursady elden bermän halypa bilen hormatly Prezidentimiziň taze doglan taýa ýylyň şygary bilen baglanışykly Zaman adyny dakmagy barada söhbetdeş bolmak miýesser etdi.

— Annabaýram Paýáyewiç, sizi redaksiýamyza hoş gördük. Siz ýurdumyzyň bedew bilen baglanışykly durmuşynyň jümmüşünde ýaşap ýörsüñiz. 18-nji ýanwarda hormatly Prezidentimiziň Halkara ahalteke atçylyk toplumyna bar-magy, ýylyň oňonyna öwrülen taze doglan taýcanaga Zaman ady-ny dakyp bermegi barada ýürek buýsanjyňzy gürrün beräýseňiz...

Hormatly Prezidentimiziň atşinasalaryň arasynda eden her bir şapary toý-baýrama öwrülýär. 18-nji ýanwarda Ahal welaýatyna iş saparynyň çägide hormatly Prezidentimiziň atçylyk toplumyna barmagy biziň hem başmyzy göge yetirdi. Seýisiň ady rowayata öwrülen Pereňiň nesil ugruna degişli Gözbaş we Keýkilhan atly bedewlerden bolan gurtmele taýcanagyň doglandygy baradaky

Türkmen halky gadymy döwürlerden bari ruhy mirasymyza uly sarpa goýyan halk. Türkmeniň taryhynda guba düyesini bir kitaba çalşan kitaphon kişilerin bolandıgy hem köpe mälimidir.

«Durmuş» atly mekdebiň beýanyň öz sahypalarynda jemleyän kitaplarda ýaşuly, ýaş kiçi nesle okamak, öwrenmek üçin maglumatlardyr wakalaryň kändigi hemmä aýandyr. Ynsan mydama täzeliklere teşne bolýar. Bu teşneligi bolsa kitap bilen gandyryar. Kitaba uly sarpa goýyan hormatly Prezidentimiz: «Kitap ynsaňň köňül nagşydyr, ol durmuş açyp görkezýän ajaýyp aýnadır. Özünde ähli durmuş gymmatlyklaryny jemleyän kitap halkyň ruhy baylygy, aň hazynasydyr» diýip belleyär. Mähriban Prezidentimiziň jöwher paýhasyndan dörän kitaplar bu günüki gün her birimiziň ýan kitabymaza öwrüldi.

Täze «Halkyn Arkadagly zamanasy» ýylymyzyň ilkinji taryhy wakalarynyň biri bolan «Türkmenistanyň Prezidenti Gurbanguly Berdimuhamedowyň halkara habar berişi serişdelerine beren interwýlary», «Merkezi Aziýanyň döwlet Baştutanlarynyň konsultativ duşuşygy» hem-de «Ykdysady Hyzmatdaşlyk Guramasynyň 15-nji sammiti» atly syýasy kitaplarynyň neşir edilmegi hem kitaplar hazynamyzyň tekjelerini baýlaşdyrdy. Çuňnur many-mazmuna eýe bolan bu kitaplarda milli Liderimiziň baştanlygynda rowaçly ýöllardan ynamly öñe barýan Türkmenistan döwletimiň alyp barýan parahatsöyüji daşary syýasaty aýdyň şöhlelendirilýär.

Hormatly Prezidentimiz Gurbanguly Berdimuhamedowyň «Mir» döwletlera teleradio kompaniyasyň, TASS agentliginiň, Türkîyäniň döwlet teleradiokompaniyasyňny «TRT World» teleýalymynyň sowallaryna beren jogaplar dünýä jemgy-yetçiliginde uly gzyklarınma döretti. Bu taryhy interwýlarda ýurdumyzda hormatly Prezidentimiziň tagallasy bilen durmuşa geçiriliýän halk we umumadamzat bähbitli beýik işler öz beýanyny tapdy.

Syýasy kitaplaryň ilkinjisى 2021-nji ýylyň 6-nji awgustynda Hazaryň türkmen kenarynda Merkezi Aziýanyň döwletleriniň Baştutanlarynyň nobatdaky Konsultatiw duşuşygyňnyň taryhy maglumatlaryny we resmina-malaryny öz içine alyar. Mälim bolşy ýaly, bu çäre bilen birlikde ýokarda aǵzalan Forumyň çäklerinde Merkezi Aziýa ýurtalarynyň Zenanlarynyň dialogy hem geçirildi. Döwlet Baştutanlary gepleşikleriň netijelerini nazarda tutup, Merkezi Aziýanyň döwletleriniň Baştutanlarynyň Konsultatiw

duşuşygyňnyň jemleri boýunça Bilelliň döwürlerden bari ruhy mirasymyza uly sarpa goýyan halk. Türkmeniň taryhynda guba düyesini bir kitaba çalşan kitaphon kişilerin bolandıgy hem köpe mälimidir.

Geçen ýylyň 28-nji noýabrynda Türkmenistanyň başlyklyk etmeginde Aşgabatda geçirilen Ykdysady Hyzmatdaşlyk Guramasynyň 15-nji sammitinde gurama agza döwletler YHG-nyň giňişiğinde dürli ugurlar

KITAP ADAMZADYŇ KÖŇÜL NAGŞYDYR

boýunça hyzmatdaşlygy ösdürmegi ara alyp maslahatlaşdyrlar. Sammitiň çäklerinde döwletlerin Baştutanlary, maya goýum, maliye, infrastruktura, sebitleyin gymmatlyklary gorunda, iş üpjünçiliginde we jemgyyetçilik taydan bitewüleşme

meselelerinde alnyp barylýan hyzmatdaşlyga uly baha berdiler. Yökary derejede geçirilen sammitiň jemleri boýunça Hereketlerin Aşgabat Ylalasygy kabul edildi. Täze kitapda bularyň hemmesine giň orun berilýär.

Taryhy wakalarla ser salanynda, Türkmenistan döwletimiň daşary syýasatynda ileri tutulýan ugurlaryň ählümumy we sebitleyin para-hatçılıgy, howpsuzlygy hem-de duruklylygy pugtalandırmakdan ybaratdygyna ýene bir gezek göz ýetirýärsiň. Şonuň netijesinde döwletimiz ähli ýürtler bilen özara bähbitli, dostlukly, ikitarapläyn hem köptärapläyn gatnaşyklary ýola goýár.

Hytaý Halk Respublikasy bilen Türkmenistanyň arasynda hem häzirki wagtda şol gatnaşyklar täze many-mazmun bilen baýlaşdyrylyar. 2022-nji ýylyň 25-nji ýanvarynda hormatly Prezidentimiz Gurbanguly Berdimuhamedowyň Hytaý Halk Respublikasyň Başlygy Si Szinpiniň çakylygy boýunça sanly ulgam arkaly Hytaý bilen Merkezi Aziýa ýurtlary-

minstri Narendra Modiniň çakylygy boýunça sanly ulgam arkaly geçirilen birinji «Merkezi Aziýa — Hindistan» sammitine gatnaşmagy hem magat görkezdi.

Milli Liderimiziň sammitde belleýi ýaly, ösüşin kepili hökmünde para-hatçılıgy, howpsuzlygy hem-de hyzmatdaşlygy üpjün etmek, netijeli gepleşiklerin we gatnaşyklaryň ugurlaryň ýola goýmak işinde tagallaryň birleşdirilmegi örân wajypdyr. Şunuň bilen baglylykda, halkara gatnaşyklarynda «Dialog — para-hatçılıgyň kepili» diýen täze filosofiýanyň ähmiyeti uludyr. Çünli bu filosofiýa adamzady bagly geljege çağyrışydr.

Mähriban GANDYMOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary institutynyň mugallymy,
«ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI»
gazetinin baş redaktorynyň orunbasary.

TAÝ YNSANDAN ÖŇ DUÝÝAR

buşluk habary bolsa, ýylyň bedew bady bilen geljekdigiň subutnmasý boldy. Milli Liderimiz halkymyza geçmişde hem täze taýçanak dünýä inse, bu habaryň, edil çaga dünýä inen ýaly, çar töwrege buşlanýandygyny we oňa mynasyp at dakylýandygyny belläp, taýçanaga Zaman diýip at goýdy. Paýhasly pederlerimiz «At — myrat» diýipdirler. Hormatly Prezidentimiz gadymdan gelýän milli däplerimize eyerip, Oğulabat ejäniň ören alajasyny ýagsy arzuwlar bilen taýçanagyň boýnuna dakdy. Milli Liderimiziň: «Goý, Zaman atly taýçanak Watanymyzyň täze eýýamyň beýik maksatlaryna ýetmeginde bedew badynyň nyşany bolsun!» diýip, aýdan sözleri zamananyň seناسyna örprüldi.

— Annabayram aga, biz Pereňiň öz döwründe öňüne at geçirmedik bedewdigini bilyär. Täze doglan taýçanak hem ady rowaýata öwrülen Pereňiň nesli. Diýmek, Zamanyň hem gözelliğinde, ýyndamlykda naýbaşy boljakdygyna şek-şübhe ýok.

— Hawa, dogry belleyäňiz. Bedew bedew boljak bolsa, ilki bilen atasynyň syn-sympatyny almalý, enesiňiň gaýtalap bilýän bolmaly. Atsynaslykda ugurbaşy saýlanan Pereň we onuň nesilleri öz döwründe diňe bir ýurdumyzyň çägindé däl, eýsem, daşary ýurtlarda geçirilen at çapyşyklarynda, gözellik sergilärinde hem öňüne at geçirmedik hasaplanýar. Pereň öz döwründe Moskwadaky SSSR-iň halk hojalygynyň gazananlary sergisinde 1-nji Sag boluň!

**Söhbetdeş olan: Sona HALYKOWA,
Türkmenistanyň Daşary
işler ministrliginiň Halkara
gatnaşyklary institutynyň
Halkara žurnalistikasy
fakultetiniň IV ýyl talyby.**

Геоэкономическая политика

По пути взаимовыгодного сотрудничества

В эпоху могущества и счастья Туркменистан придает большое значение развитию и укреплению международных отношений. Республика Индия является одним из самых крупных партнеров нашей страны.

Будучи одной из самых быстроразвивающихся экономик мира, Республика Индия обладает большим научным и промышленным потенциалом, а также обширным и перспективным рынком. Туркменистан и Индия придают особое значение сотрудничеству в топливно-энергетической сфере. В частности, востребована реализация проекта газопровода Туркменистан — Афганистан — Пакистан — Индия, стартовавшее 13 декабря 2015 года, выведет туркмено-индийские отношения на новый уровень.

(Продолжение следует).

**Сульгун НЕПЕСОВА,
преподаватель
Института
международных
отношений
Министерства
иностранных дел
Туркменистана.**

Успешно функционирует совместное туркмено-индийское предприятие «Turkmenderman Ajanta Farma Limited» как надежная и эффективная форма сотрудничества. Свидетельством активного расширения и укрепления отношений также являются частые рейсы из Ашхабада в Нью-Дели и Амритсар из Ашхабада, которые на протяжении многих лет связывают Туркменистан и Индию. Торгово-экономические отношения Туркменистана с Индией с каждым годом расширяются. Строительство газопровода Туркменистан — Афганистан — Пакистан — Индия, стартовавшее 13 декабря 2015 года, выведет туркмено-индийские отношения на новый уровень.

(Продолжение следует).

**Сульгун НЕПЕСОВА,
преподаватель
Института
международных
отношений
Министерства
иностранных дел
Туркменистана.**

Her bir günü şanlı senelere, uly üstünliklere beslenen eziz ýurdumyzyň ähli ugurlar bilen bir hatarda, ykdysady kuwwat hem ýylsaýyn artýar. Muňa ýurdumyzda bu pudakda gazanylýan üstünlikleriň mysalynda hem aýdyň göz ýetirmek bolýar.

Sanly ulgamyň ykdysadyýete ornaşdyrylmagy bolsa, ýurdumyzyň çalt depginler bilen ösme-giniň möhüm şerti hasaplanýar. Hormatly Prezidentimiz «Türkmenistan — Bitaraplygyň mekany» atly kitabynda «Dünýäde innowasiyalara esaslanýan täze düzümler güýcli depginde durmuşa ornaşdyrylyar. Öndebariyj tejribeler ykdysady ösüşiň döwrebap talabyny berjaý etmäge ukyplodygyny barha giňden aşgär edýär» diýip belleýär. Dogrudan hem, ykdysady kuwwata eýe bolan ýurdumyz milli Liderimiziň baştutanlygynda innowasion ösüş ýoly bilen ynämly öňe baryar.

Gahryman Arkadagymyz ýurdumyzyň sanlaşdyrmak ugrunda iki ugry — ykdysady we durmuş ugurlaryny ileri tutýar. Házırkı wagtda bu ugurlaryň ikisi boýunça hem ençeme işler ýokary depginde alnyp barylýar.

Ýurdumyzyň pudaklaryny depginli ösdürmegiň, sanly ulgama geçirilmegiň we diwersifikasiýalaşdyrylmagyň hasabyna ykdysadyýetiň durnukly ýokary ösüşi depginiň saklamak zerur hasaplanýar. Házırkı wagtda «Türkmenistanda 2019 — 2025-nji ýyllarda

dünýäniň 193 döwletini, kompaniyalarynydyr universitetlerin sebitleyin we halkara guramalaryň, takmynan alanynda, 900-sini özünde birleşdirýän ählumumy düzümidigini aşratyn nygtap aýtmak gerek. Şol mejlisini barşında Halkara Elektroaragatnaşyk Birlesigi bilen hyzmatdaşlykda Türkmenistanyň Milli kiberhowp-

yan tölegleriň sany artdyrylyar.

«Mobil-bank» hem-de «Internet-bank» hyzmatlary müşderilerin islegini kanagatlandyrp, pul geçirimlerini ýeňilleşdirmek, töleg amala aşyrylanda wagty tygsytlamak üçin oňaýly şertleri döredyändigi bilen aşratyn tapawutlanýar. Házırkı wagtda elektron töleg hyzmatlary arka-ly ýerine ýetirilýän amallaryň saňy ýurdumyzda ýylsaýyn artýar. «Rysgal» paýdarlar tajirçilik ban-

DÍÝARYMYZ – ÖSEN TEHNOLOGÝALAR ÝURDY

suzlyk strategiýasynyň hem-de Hereketler meýilnamasynyň taslamalaryny taýýarlamagyň teklip edilmegi ykdysady babatda gal-kynýan ýurdumyzyň öz wagtynda öňe süren çözgüdi hökmünde görkezmek bolar. Milli Liderimiziň ýurdumyzda daşary syýasat edarasy tarapyndan Halkara Elektroaragatnaşyk Birlesigi bilen hyz-

kyňyň «Rysgal pay» onlajn hyzmaty muňa aýdyň mysal bolup biler.

Işlenligi bilen müşderileri özüne çekýän «Elektron gapjyk» diýip atlandyrylyan sanly bank hyzmatlary bolsa, nagt pullary ularmazdan, karz edaralaryndaky hasaplar boýunça pul serişdeleriniň hereket edýän dolanşygy bolup durýar.

Házırkı wagtda «Elektron gapjyk» hyzmatyň has giňden ularnyň görnüşleri hem bar. «Pay pal», «Perfect money», «Web money» ýaly görnüşli elektron gapjyk-larda internet arakaly harytlaryň we hyzmatlaryň tölegleri amala aşyrylanda olaryň goragly-lygyny, müşderilerin isleglerini kanagatlandyrmak uly ähmiyete eýe bolup durýar.

Bank ulgamyň sanlaşdyrmak boýunça geljekde «sanly banky» döretmek göz öňünde tutulyp, bank uzak aralykdan ösen sanly hyzmatlar ulgamyna — internet-banklaryna, ykjam banklara, saýlara, hususy we korporativ müşderiler üçin saýtlara we beýleki hyzmatlara eýe bolmalydyr.

Banklaryň sanly ulgama geçirilmeňi bank düzümini döwrebaplaşdyrmaga, döwrebap tehnologiyalary ularmak arkaly müşderiler bilen özara gatnaşyklaryň ugurlaryny artdyrmagá uly mümkünçilik berer.

«Halqyň Arkadagly zamanasy» diýip yylan edilen ýylada ýurdumyzyň sanly ykdysadyýetinde ençeme işleriň amala aşyrylmagyna garaşylýar. Ähli ugurlar bilen bir hatarda ykdysadyýeti sanlaşdyrmaga uly goldaw berýän hormatly Prezidentimiziň jany sag, ömri uzak, belent baýy aman bolsun!

**Begmyrat ATAÝEW,
Türkmenistanyň Daşary
işler ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary
institutynyň Halkara
ykdysady gatnaşyklary
kafedrasynyň mugallymy.**

sanly ykdysadyýeti ösdürmegiň Konsepsiýasy» hem-de «Türkmenistanda 2021 — 2025-nji ýyllarda sanly ykdysadyýeti ösdürmegiň Döwlet maksatnamasy» üstünlikli durmuşa geçiriliýär. Bu konsepsiýanyň kabul edilmegi ykdysady babatda ýokary derejeli özgertmeleriň amala aşyrylmagyna uly itergi berýär. Şeýle-de «Türkmenistanda sanly ykdysadyýeti ösdürmek boýunça pudagara toparyny döretmek hakynda» Kararyň kabul edilmegi hem ýurdumyzda sanly ykdysadyýeti ösdürmek boýunça amala aşyrylan işleriň aýdyn subutnamasydyr.

Şu ýylyň 7-nji ýanvarynda sanly ulgama geçirilen Türkmenistanyň Ministerler Kabinetiniň ilkinji mejlisinde hormatly Prezidentimiziň garamagyna ýurdumyzda sanly ykdysadyýeti has-da ösdürmek maksady bilen, Halkara Elektroaragatnaşyk Birlesigi bilen anyk ugurlarda hyzmatdaşlyk etmek boýunça täze teknikleriň hödürlenmegini döwür bilen aýakdaş gidýän ýurdumyzda sanly ykdysadyýeti ösdürilýändigini aýdyň subutnamasy hökmünde görkezmek bolar. Halkara Elektroaragatnaşyk Birlesiginin

matdaşlygy ösdürmek bilen bagly teklipleri goldanlygy we öndebariyj döretmek ýokary ösüşi depgineňiň şeýle hem jemgyýetimiziň durmuşynyň ähli ulgamlaryny sanlaşdyrmak işiniň depginiňe ýokary derejede itergi berer.

Bu işleriň amala aşyrylmagyna netijesinde milli ykdysadyýete sanly ulgamy ornaşdyrmak boýunça dünýäde öndebariyj döwletleşirin derejesine ýetmek we şondan ugur alyp ösen ykdysadyýeti kemala getirmek uğrunda birnäçe işleriň uly toplumu durmuşa geçiriliýär.

Sanly ulgama geçirilmeňi maliye-bank ulgamyň ösdürmegiň möhüm ugry bolmak bilen bu wezipäniň ýerine ýetirilmegi ykdysady ulgama we onuň binýatlaýyn edaralarynda täze talaplaryň peýda bolmagyny şertlendirýär. Sanly tehnologiyalaryň bank ulgamyna işeň ornaşdyrylmagy bu ugurda işleriň kämilleşdirilmegine getirýär. Hüt şu nukdaýnazardan, bank ulgamynda nagt däl hasaplaşyklaryň «Mobil-bank», «Internet-bank», «Elektron sówdä», «Halkbank terminal», «QR-kod», «Galaxyksyz töleg» ulgamlary arakaly amala aşyryl-

Сотрудничество с международными организациями

ОБРАЗЦОВЫЙ ПРИМЕР ДОЛГОЛЕТНИХ ВЗАИМООТНОШЕНИЙ

Туркменистан активно сотрудничает со многими авторитетными международными организациями. Одной из таких организаций является Движение неприсоединения, объединяющая 120 стран по принципу неучастия в военных блоках. Наша страна вступила в ряды членов этой международной организации в 1995 году. Именно членство в этой организации способствовало провозглашению статуса постоянного Нейтралитета Туркменистана в том же году.

Начало развитию Движения неприсоединения как нового течения в системе международных отношений положила Бандунг-

впервые употребила в своих документах термины «Движение неприсоединения» и «государства – члены Движения неприсоединения». В 1950–80-е гг. в документах Движения неприсоединения много места отводилось лозунгам, осуждению апартеида, расизма.

Дискуссия по поводу перспектив Движения неприсоединения достигла высшей точки к моменту созыва конференции неприсоединившихся стран в Джакарте (сентябрь, 1992 год). На конференциях неприсоединившихся стран в Картхадене (октябрь, 1995 год), в Дурбане (сентябрь, 1998 год), Куала-Лумпуре (февраль, 2003 год) и Гаване (сентябрь, 2006 год) сфор-

ская конференция 1955 года. На Каирской встрече представителей 20 стран Азии, Африки, Европы и Латинской Америки (июнь 1961) был согласован ряд принципов политики неприсоединения: независимая внешняя политика, поддержка национально-освободительных движений, неучастие в многосторонних военных союзах, заключённых в условиях противостояния великих держав. Среди основателей ДН были такие выдающиеся политики, как Дж. Неру, Г. А. Насер, И. Тито, Сукарно, К. Нkruma. Как организация ДН было учреждено на Белградской конференции в сентябре 1961 года. В принятой на конференции декларации излагались базовые принципы ДН: неприятие диктата, гегемонизма и экспансии в международных отношениях, необходимость равноправного и взаимовыгодного сотрудничества между государствами; борьба за формирование нового экономического порядка на основе справедливости и равноправия. Каирская конференция, состоявшаяся в октябре 1964 года, осудила любые формы вмешательства во внутренние дела государств, высказалась за запрещение ядерных испытаний во всех средах.

С Лусакской конференции, состоявшейся в сентябре 1970 года, начался этап становления Движения неприсоединения как одного из институтов в системе международных отношений. Конференция

мировался современный облик Движения неприсоединения как механизма для консолидации Юга и отставания его интересов в диалоге с Севером.

Приоритетные задачи Движения неприсоединения — искоренение бедности и обеспечение устойчивого развития стран «третьего мира», придание глобализации сильной социальной составляющей. Основную роль в подготовке форумов и ведении текущих дел играет председательствующее государство. Важным координационным механизмом является «тройка», куда входят предыдущий, нынешний и будущий председатели. Членами международной организации в 2006 состояли 116 государств Азии, Африки, Европы, Латинской Америки и Океании. Из стран, входящих в СНГ, Белоруссия, Туркменистан и Узбекистан являются членами данной организации, а Армения, Азербайджан, Казахстан, Киргизия и Украина получили права наблюдателей. Сегодня Движение неприсоединения является второй по величине политической платформой в мире после ООН.

Аннаберди КАШАНОВ,
студент I курса факультета
международной журналистики
Института международных
отношений Министерства
иностранных дел
Туркменистана.

INTERNATIONAL CUSTOMS DAY

International Customs day (also known as ICD) is celebrated on January 26th each year by customs organizations all around the globe, with the United Nations as the host. The Customs Cooperation Council (CCC) was formed to commemorate the 50th anniversary of the very first WCO (World Customs Organization) conference in Geneva.

This day is celebrated as the International Customs Day (ICD). It is the day designated to honour the custom officials and agencies for their function in taking care of the flow of goods across the world borders. In simpler words, it is the day to commemorate the vital role of customs officials in handling the entire flow of goods across international borders. They ensure that world trade management is safe and secured.

The history of the day on January 26, 1953 that the Customs Cooperation Council (CCC) had held its session in Brussels which was attended by representatives from 17 European countries. International Customs Day was created by CCC in 1983. In 1994, CCC was renamed as World Customs Organization (WCO). WCO is the only international body looking after international customs and matters concerning border control. WCO has head-quarter in Brussels, Belgium. WCO currently has custom organizations from 182 countries as its members. More than 98% of world trade is administered by WCO.

The objectives of International Customs day:

1. In order to improve the efficiency and productivity of the member's customs officials, the event is commemorated.
2. To help the members custom authorities in a creative and innovative manner in order to proactively support the growth of customs.
3. To accomplish objectives on a worldwide scale.
4. It is necessary to increase tax collection while also protecting communities, ensuring state interests, and collecting trade data.

Humay MEREDOVA,
the 1st year student of International Journalism Faculty
of International Relations of Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan.

ВСЕМИРНЫЙ ДЕНЬ ОСВЕДОМЛЕННОСТИ О ПИНГВИНАХ

20 января во всем мире отмечают День осведомленности о пингвинах (Penguin Awareness Day). Главный посыл экологического праздника — рассказать людям о жизни этих необычных птиц, об угрозе уменьшения их численности и уничтожении местообитаний. Дата празднования выбрана совсем не случайно: в это время пингвины мигрируют на материк для продолжения потомства.

В мире насчитывается 18 видов пингвинов — семейства нелетающих морских птиц. Зона обитания пингвинообразных на Земле — в открытом море Южного полушария: в прибрежных водах Антарктики, Новой Зеландии, южной части Австралии, Южной Африке, по всему побережью Южной Америки от Фолклендских островов до Перу, Галапagosских островах вблизи экватора.

На сегодняшний день на грани вымирания числится три вида пингвина: хохлатый, великолепный и галапагосский, ещё семь видов находятся в опасности. Так, антарктические виды страдают от таяния льдов, новозеландские и австралийские пингвины подвергаются атакам одичавших млекопитающих, например, кошек и собак, завезённых людьми. Живущие рядом с портом пингвины в Южной Африке сталкиваются с нефтяными загрязнениями, а популяцию галапагосских пингвинов уменьшили путешественники, питавшиеся яйцами птиц. Популяция антарктического пингвина сократилась почти в два раза за 90 лет.

«Основные причины — вылов криля, единственного источника пищи для арктического пингвина, и изменение климата, согласно новому исследованию ученых из Канады, США и Великобритании. При этом численность другого вида пингвинов из Антарктиды, наоборот, увеличилась в несколько раз.

Традиционно во всем мире в День осведомленности о пингвинах проводятся фото-выставки, лекции, мастер-классы и кинопоказы документальных фильмов. Подобные тематические мероприятия будут проходить и 25 апреля, во Всемирный день пингвинов.

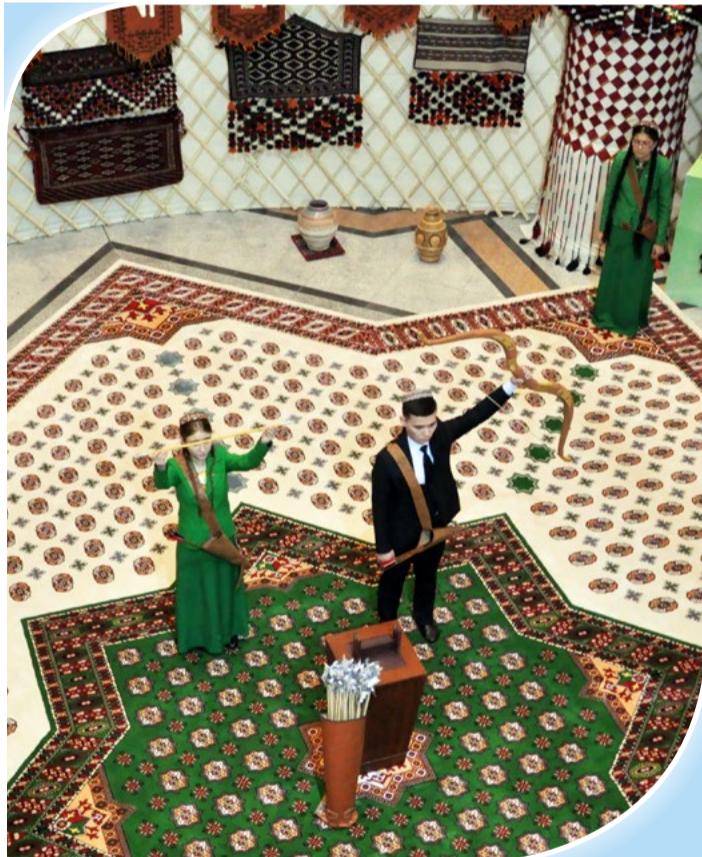
Сенемгуль АЛЛАКОВА,
студентка I курса факультета международной журналистики
Института международных отношений
Министерства иностранных дел Туркменистана.

Aý-günler geçirip, dowamat dowam aýlanyp dur. Ine, ýakyn-da, şu ýylyň 18-nji ýanwarynda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň «E» binasynda «Parahatçylagyň ýaş çaparlary» atly akyl-paýhas bäsleşiginiň 1-nji tapgyrynyň 3-nji oýny «Garahanly we Gaznaly türkmen döwletleriniň daşary syýasaty we diplomatiýasy» diýen tema bagışlanyp geçirildi. Oňa gatnaşyjylaryň nygtap aýtmak-laryna görä, bu bäslešik üstünlikli we şowly geçmegi bilen tapawutlandy. Bäsleşigiň netijesi barada bada-bat aýtsak, onda birinji orny Aşgabat şäheriniň 2-nji orta mekdebiniň 10-njy synp okuwçysy Diana Bespalowa, ikinji orny Aşgabat şäherindäki Saparmyrat Türkmenbaşy adyndaky umumy bilim berýän ýöriteleşdirilen mekdep-internatynyň 11-nji synp Bayłyjew eyeläp, ikisi birlikde belentden-belent ýokary göboldular.

Eysem, ençeme sagadyň edowamynda gyzgalaňly, tolgundyrıjy halda geçen bu bäsleşigiň önkülerden aýratynlygy, özüne çekiji, ýatda-düp many-mazmuny, galdyran oý-pikirleri barada näme

Bu sowala jogap bermeli bu bäsleşigiň üçünji oýnunyň sofiya, many-mazmunlyga beslenip geçendigini nygtasy-myz gelyär.

Bilşimiz ýaly, bu aýsberg mysaly bäsleşigiň göwher gaşy bolan Oguz hanyň ok-ýaýynyň özeninde gadym ata-babalarymızdan galan «Ýay hökümmary, peýkam ilçini aňladýar»

diýen filosofiýa oturandy. Emma geçen bäsleşikler bu filo-sofiýanyň goşmaça täze many-mazmun pelsepeleri bilen orta çykandygyny hem aýdyň görkezipdi. Meselem, birinji oýunda ol «Oguz hanyň ok-ýaýy — ýaşlaryň ak ykbaly» görünüşinde öz pelsepe beýanyны tapan bolsa, ikinji oýunda bäsleşigiň esasy dekoratiwlериň biri bolan sekizburçluk haly we onuň özenindäki sekizburçluk filosofiýasy esasynda «Sekizburçlukdan gaýdan sekiz gudrat» görünüşinde ýuze çykypdy. Ine, bu üçünji oýunda bolsa bäsleşigiň ýene bir esasy dekoratiwlериň biri bolan, ýagny «E» binada guralan «Ak öý» we onuň özenindäki «Ak öý» filosofiýasyň bäsleşigiň esasy ideýa leýmotiwleriniň biri bolup, orta çykandygyny görýäris.

Ýone bäsleşigiň iň esasy aýratynlygy onuň hormatly Prezidentimiziň «Jan Watany, Türkmenistan!» goşusynyň bütin Diýarymyzda ýaa salyp duran döwründe geçmek bilen bu nurana şygyrdaky «Öne, öne, diňe öne!» diýen beýik çagyryşly ruha beslenip geçmegi bolupdy. Aşgabat şäheriniň 2-nji orta mekdebiniň 10-njy synp okuwçysy Diana Bespalowanyň bäslešikde 1-nji ýeri eyeläp, Oguz hanyň ýaýynyň ýokary götermäge mynasyp bolanda aýdan ýürek sözlerin-

de bu hakykat öz şeýle beýanyны tapypdy.

— Men bu ýaryşa diňe bir Garahanly hem-de Gaznaly döwletleriniň taryhyny öwrenmek bilen çäklenmän, eýsem, hormatly Prezidentimiziň «Öne, öne, diňe öne!» diýen beýik çagyryşny öz içine alýan «Jan Watany, Türkmenistan!» diýen goşusunu hem ýat tutup gelipdim — diýip, ol öz ýeňşiniň sebäp-netije baglanyşyklaryndan söz açanda aýdypydy: — Men özümiň ýenis gazanmagyma şu goşugynyň kömék berendigine ynanýaryn. Sebäbi biz sekizburçluk halyda öz paýymza düşen reňkli ýoda bilen her sowala jogap berip, ädimme-ädim öne tarap — Oguz hanyň merkezde duran ok-ýaýyna tarap gitmelidik we ahyry oňa ýetip, ok-ýaýy ýokary galdyrmalydyk. Şol haly ýodasy bilen öne gitmekde bolsa, goşgy bize örän uly güýc beryärdi. Ýoda bilen öne barýarkam, men näme üçin taryhy şeýle içgin öwrenyändigimiziň manysyna has magat düşünip galym. Biz öne tarap taryhy öwrenip, taryha daýanyp gitmeli ekenimiz. Şonda ok-ýaýa ýeňişi halda ýetip, ony goluňda belende

ÝAYÝDÝR TARYHYMYZ,

galdyrmak bolýan eken.

Yeri gelende aýtsak, bäslešikde ikinji orny eyelän Hojamyrat Bayłyjewiň aýdan ýürek sözünüň many-mazmuny hem şu kybapdady. Buların hemmesi bize ýazyp oturan

PEÝKAM GELJEGIMIZ

su publisistik makalamya sözbaşy goýmakda, ýagny «Ýayýdýr taryhymyz, peýkam geljegimiz» diýen ady goýmagyza hem gözbaş boldy.

Başky gürönüimizle dolanalyň. Hawa, daşyndan görümäge, bu 3-nji oýun hem öńki birinji we ikinji oýunlardan gurluş, ssenariý taýdan o diýen tapawutlanyp duranokdy. Öńki bäslešikler ýaly, bu hem «E» binada, «Ak öýde», sekizburçluk halynyň üstünde geçyärdi. Öńki gezekde taryhdan güýc, ak pata almak üçin muzeýe gidilen bolsa, bu sapar Golýazmalar institutyna ekskursiya gidilip gelnipdi. Eminler — Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Yewropa ýurtlary bölüminiň geňeşisi, Türkmenistanyň Adatdan daşary we Doly ygtyýaryly İlçisi Nurberdi Amanmyradow, Türkmenistanyň Ylymlar akademiyasynyň Magtymguly adyndaky Dil, edebiýat we milli golýazmalar institutynyň türkmen taryhynyň golýazma çeşmeleri bölümuniň müdiri Geldimyrat Muhammedow, Türkmenistanyň Ylymlar akademiyasynyň Magtymguly adyndaky Dil, edebiýat we milli golýazmalar institutynyň türkmen taryhynyň golýazma çeşmeleri bölümuniň uly ylmy işgäri Orazgeldi Aşyrow ýaşyjylaryň jogaplaryna adalatly baha berýärdiler.

Alypbaryjynyň talyplaryň arasından saýlanyp alynmagy hem 3-nji oýunuň täzeligidir. Sebäbi okuwçylarda diplomatiýamyzыň milli mekdebiniň talyby bolmak höwesi döredi. Bäsleşige gatnaşyjy okuwçylar alypbaryjynyň özleri bilen deň-duş bolanlygy sebäpli hiç hil aljyramadylar.

Öńkülerdäki ýaly, bu bäsleşige hem 8 adam gatnaşyardy, ozalky ýaryşlardaky ýaly, bu gezekde hem okuwçylaryň ýany bilen mugallymlar hem gelipdiler. Olaryň biri — Aşgabat şäherindäki ýöriteleşdirilen 87-nji orta mekdebiň iňlis dili mugallymy Agaýusup Annagylyjow bäslešik babatda şeýle gürřüñ berýär:

— Men Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä diller institutyny tamamlap, ýöriteleşdirilen 87-nji orta mekdebiň iňlis dili mugallymy bolup işläp başladym. Ilkinji iş günümden men mekdebiň içki we daşky ýaryşlary hakynda gzyklandym. Ýaryşlary internet arkaly gözläp «Türkmenportal» internet sahypasyndan «Parahatçylagyň ýaş çaparlary» atly bäsleşige gözüm düşdi. Men mekdebiň müdiri E.Baýmyradow bilen maslahatlaşyp, «Şu ýokary derejeli bäsleşige okuwçylarymz gatnaşmaly» — diýip, ýüregimize düwdük.

«Parahatçylagyň ýaş çaparlary» atly akyl-paýhas bäsleşigi

Häzirki wagtda mekdebimizden jemi 17 sany okuwçy bäsleşige gatnaşyä. Men olary mekdepde güýcli depginde tayýarlaýaryn. Bäsleşigiň 1-nji geçirilişine okuwçylary myzyň 3-si, ikinji oýnuna 2-si gatnaşdy, häzirki üçünji oýunda bolsa, 3 okuwçym bäsleşyä.

Bu bäslešik okuwçylarym üçin tüüs mynasyp ýaryş. Çünki bu ýaryş ýaşlara islendik ýagdaýda ugur tapyjy bolmagy öwredýän akyl-paýhas bäsleşigi.

Hawa, «Taryh gaýtalanyar» diýen hem bolsa, bäsleşigiň barşynda taryhyň meňzeş gaýtalanmaýandygyny hem synlamak bolýardy. Ol her gezekde bir täzelik getirýärdi. Ynha, bu bäsleşigiň hormatly Prezidentimiziň öne çagyryşly goşugusynyň ruhunda geçmegi şol täzeligiň ilkinjisi olan bolsa, ikinji täzelik onuň «Ak öý» filosofiýasynyň ruhunyň esasında geçenligi boldy.

«Ak öý» filosofiýasy

Görogly dessanymyzda Çandybiliň garaşsyzlygyna kölege saljak bolup kempir Gyrytay ogurlan bolsa, bakanlyk düzgüni hem bizden taryhmyzy hem gizläpdi, hem ogurlapdy. Onuň ulanan gyzyl hile-emelleriniň biri hem türkmenleriň Oguz handan galan bu ok-ýaýyny, şan-şöhratly taryhyny unutmaklaryn gazaňmakdy. Garaşsyzlyk ugrunda göreşip, ahyry gazanan ol mukadesligimiz bize köp taryhmyzy gaýdyp berdi. Yöne ol gaýdyp gelen taryhmyza, çeper söz bilen aýtsak, ýasa-mak üçin öý gerekdi. Ok-ýaý asmak üçin öý zerurdy. Yöne ișiň kyn ýeri ol öyi kerpiç-daşdan gurup bolanokdy, ona ruhy kerpiçler gerekdi. Ol öyi gurmak üçin boş ýer hem adaty bolmaly däldi, ol

ýer diňe ýaşlaryň beýnisinde bardy. Ine, şu nukdaýna-zardan seredeniňde bolsa, institutymyzyň «E» binasynda gurlan bu «Ak öý» diňe bir Oguz hanyň ak öyüniň predmetleyin görnüşi bolmak bilen çäklenenokdy, ol bu ýokary okuw mekdebine girjek bolýan ýaşlaryň beýnileriniň içinde taryhyň ýasamagy üçin gurulyan «Ak öýüň» ruhy oňonya meňzeýärdi. Yaşlar bu gün bäslešikde ýone bir sapak sowallaryna jogap berenok-dylar, olar öz ýaş beýnilerinde şöhratly taryhmyzyň erkin ýaşap bilmekleri üçin jogaply kerpiçleriniň üsti bilen «Ak öý» gurýardylar. Yaşlaryň bäsleşigi üsti bilen türkmen telewideniyesiniň we radiosynyň, galy-

berse-de, ine bu «Ýaş diplomatyň sesi» gazetiniň üsti bilen bütün Diýarymyzyň ýaşlary taryh üçin öz beýnile-rinde, içki dünýä patyşalyklarynda öý gurýardylar. Şol öýün içinde Oguz hanyň ok-ýaýyny belentden-belen-de galdyryardylar. Ol ok-ýaýy mysalında öz ykbal ok-ýaýlaryny belende galdyrmagyň ýollaryny tapýardylar.

... Aý-günler, pursatlar geçirip, dowamat-dowam aýlanyp dur... Ine, biz bu bäsleşigi ýene bir pursadyň geçişini jemledik. Emma filosofiýa we pikir welin, ömürlik galýar. Eýsem, biz bu makalamyza taryha siňjejk jemleyji söz hökmünde nähili pikiri aýtsak bolar-ka?! Megerem, ol sözbaşymzdaky leýmotiw filosofiýa bolsa gerek... Ýayýdýr taryhymyz, peýkam geljegimiz.

**Nowruz KURBANOWA,
Laçyn BERDIMYRADOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara
žurnalistikasy fakultetiniň talyplary.**

Международная научно-практическая конференция в Туркменистане

С 26 по 28 января по инициативе Президента Туркменистана Гурбангулы Бердымухамедова в Ашхабаде проходят тематическая Международная научно-практическая конференция «Туркменская земля — очаг культурных ценностей мировой популярности» и национальная выставка, посвященные культурно-историческим ценностям туркменского народа.

Отдельное заседание научно-практической конференции было посвящено развитию и популяризации опыта национального собаководства, в особенностях воспитания и разведения туркменского алабая. В работе конференции также приняли участие зарубежные члены Международной ассоциации «Туркменские алабай», в числе которых — представитель Азербайджана, председатель Общественного объединения «Собаки кавказских пород» Ильхам Гасымзаде.

Предложение об увеличении поставок газа в Китай

Президент Туркменистана Гурбангулы Бердымухамедов предложил на саммите «ЦА — Китай» увеличение поставок газа в Китай за счёт новых газотрубопроводных проектов. Глава Китайской Народной Республики Си Цзиньпин положительно откликнулся на инициативу 4-й ветки газопровода Туркменистан — Китай. Ранее проложенные газопроводные каналы, проходят через маршрут стран Центральной Азии Узбекистан и Казахстан.

Новый проект, как и по существу старые линии, будет способствовать не только укреплению и экономики конечных стран, но и будет способствовать финансовой отдаче в транзитной части, в плане стран через, которые пройдёт газопровод и даст перспективу пользоваться возможностями газопотока «Туркменистан — Китай».

INDIA — CENTRAL ASIA SUMMIT TOOK PLACE IN A VIRTUAL FORMAT

The decision was made at the first India — Central Asia Summit hosted by Indian Prime Minister Narendra Modi and attended by Kazakhstan's President Kassym-Jomart Tokayev, Uzbekistan's President Shavkat Mirziyoyev, Tajikistan's President Emomali Rahmon, Turkmenistan's President Gurbanguly Berdimuhamedov and Kyrgyzstan's President Sadyr Japarov. A Delhi Declaration issued after the virtual summit said there is a broad «regional consensus» on the issues related to Afghanistan which includes the formation of a truly representative and inclusive government, combating terrorism and drug trafficking, the central role of the UN, providing immediate humanitarian assistance for the people of Afghanistan and preserving the rights of women, children and other national ethnic groups and minorities. The first India — Central Asia Summit was a reflection of India's growing engagement with the Central Asian countries, which are a part of India's «Extended Neighborhood».

Туркменистан и Афганистан обсудили ускорение работ по проекту ТАП

Начальник отдела международных электроэнергетических проектов министерства энергетики Туркменистана Мырат Артыков вместе с другими членами делегации прибыл в Кабул для обсуждения правовых и технических вопросов по проекту передачи электроэнергии Туркменистан — Афганистан — Пакистан (ТАП), сообщает афганская энергетическая компания «Da Afghanistan Breshna Sherkat» (DABS).

Артыков заявил, что в тесной координации и сотрудничестве с DABS будет, достигнут успех в проектах афганской электроподстанции, ТАП и ЛЭП Андхой — Кабул.

Отмечается, что обе стороны проведут отдельные встречи для обсуждения юридических и технических вопросов электроэнергетических проектов.

В Китае исследователи обнаружили окаменелость растения возрастом 164 млн лет

Окаменелость растения обнаружили в районе Внутренней Монголии в Китае. Это древнейшее известное цветочное или покрытосеменное растение в мире.

Растение имеет длину 4,2 см и ширину 2 см. В ней содержится стебель, листовая ветвь, луковичный плод и крошечный бутон цветка размером около 3 мм. Этот вид назвали *Florigerminis jurassica*.

По словам ученых находка меняет представление науки об эволюции цветковых растений. Исследователи нашли ранний образец цветочной почки в ископаемом растении. Теперь археологи считают, что цветковые растения появились в юрском периоде, между 145 и 201 млн лет назад.

«Грэмми — 2022»

В этом году церемония вручения наград американской премии «Грэмми» состоится 3 апреля в Лас-Вегасе.

Награды будут вручать в 85 номинациях, среди них есть две новые — «Лучшее музыкальное выступление» в этнической музыке и «Лучший городской альбом» для латиноамериканских исполнителей.

Honduras' first woman president

Xiomara Castro has been sworn in as Honduras' first female president. Castro, the 62-year-old leader of the left-wing Libre Party, won the November 28

election by a healthy margin. She was sworn during a ceremony at a national stadium in the capital, Tegucigalpa, amid thousands of Hondurans.

ARŞDAN GELEN JOGAP

ýa-da

**redaksiýanyň döredijilik toparynyň «Halkyň Arkadagly zamanasy» ýylynyň
rysgally geljekdigi bilen baglanyşykly täze daýanç sütünleriniň gözlegine
çykyşlary we bu ugurda täsin jogaby tapyşlary baradaky hekayat**

**Biziň «Ýaş diplomatyň sesi» gazetimizde täze dörän däp şeýle: Beýik zamanamyzyň
täzeden-täze daýanç sütünleriniň gözleginde döredijilik toparymyz ýerlere wekilçilik
diplomatiýasynyň ýollary bilen ýörite gidip, şol ýerlerden hakykaty gözleýärler, ony
özleriçe tapýarlar we özleriçe ýazýarlar. Ynha, golayda talyplarymyzyň arasynda milli
diplomatiýamazyň oňonynyň nähili bolmalydygy babatdaky sowal gyzyklanma dö-
rände hem üç adamdan ybarat toparymyz milli diplomatiýanyň oňonynyň gözlegine
çykyp, bu ugurda oňon bolup biljek Şükür bagşynyň dutaryny tapyp, ol hakda ençeme
seslenmeler döreden söhbetteşligi ýazyp, gazetde çap etdiripdiler.**

Ynha, täze 2022-nji ýyla «Halkyň Arkadagly zamanasy» atly mübarek adyň goýulmagy bilen baglanyşyklykda, bu ýylyň uly rygal-döwlete beslenip geljekliginiň esasynda nähili daýanç sütünleriniň bardygyny žurnalistikanyň döredijilik äleminde seljerip, gazetimizde beýan etmek meselesi orta çykanda hem talyplarymyz bu döwletli işiň ugruna gol çyzgap çykdylar. Bu ugurda ilkinji çap edilen makalada institutymyzyň I ýyl talyby Ajaýyp Nobatowanyň «Aýlanaýyn ak adyňdan, Ýylymz!» atly publisistikasynda 2022-nji ýylyň döwletli, rysgally geljekligi ýylyň nyşanynda «At — döwlet, at — rygal» diýilýän bedeviň bolmagy bilen, Ýanardagy ýatladýan şol atyň üstünde oturan hormatly Prezidentimiziň yedi arkasy bilen Ýanardagyň yedi arkasynyň arasynda baglanyşygyň bardagy, ýagny Ýanardagyň ýedini arkasynyň Aba Annaýewiň aty bolandygy babatdaky hakykat resminamalaýyn subutnamalar arkaly seljerilipdi.

Yöne älemgosarda köp reňkleriň bolşy ýaly, ýylyň rygal-geljeginiň hem bedewden başga-da daýanç sütünleriniň bar bolmagy logika gabat gelýän hakykat-dyr. Ine, şonuň üçin hem biziň döredijilik toparymyz ýörite «missiýa» öwrülen bu döwletli sowalyň jogabynyň gözleginde Türkmenistanyň Döwlet çeperçilik akademiyasyň sergi zalynda ýáýbaňlanan «Beýik döwlet, eziz ülke, dogduk depe, asly mekan, Ählisi seniň özüň jan Watanyň Türkmenistan!» atly dabara tarap ugrady. Meşhur brazil ýazyjysy Paulo Koelýonyň «Eger bir zady çyn yürekden maksat etseň, tutuş barlygyň kalby şol mak-sadyň wysal bolmagy ugrünunda saňa kömek bermäge howlugar eken» diýmesi örən rast bolmaly. Eýsem, şol 18-nji ýanwar gündünde hormatly Prezidentimiziň Ahalteke atçylyk toplumyna ýörite baryp, ol ýerde täze dünyä inen taýcanaga «Zaman» adyny goýmagynda hem-de onuň boýnuna Ogulabat ejaniň ören alajasyny dakan günü bilen gabat gelmeginde bir uly ýütgeşikligiň boljaklygыndan yşarat aňladanlygyny näme bilen düşündirjek?!

Hawa, şol garaşylan ýütgeşme hem boldy.

Söhbetimizi turuwaşdan bu ýerde biziň döredijilik toparymyzy ilkinji garşylan-laryň biri rektor Ahatmyrat Nuwwayew bilen bolan söhbetteşlikden başlasymyza gelýär. Ol bu dabaranı geçirmäge degiş-

li işler bilen baglanyşykda: eýyäm 3 gün bari şu ýerde — wakalaryň jümmüşinde bolmak bilen köp zatlardan habarly eken. — Hormatly Prezidentimiz ösüp gelýän ýaş neslimize mekdep okuwyçylaryndan başlap, tä ýokary okuw mekdeplerinde bilim alýan talyplarymyza čenli biziň gadymdan gelýän milli mirasymyzy, sunqatty-myzy:

hem başardygymyzzdan şu gün ata-babalary-myzzdan galan mira -

keş-
de etmek,
halyçylyk,
keçe
basmak, umuman, senet-
cilik sungatyny, mirasymyzy ýaşlara wa-
gazy etmek barada bilim ulgamynyň öňün-
de uly wezipe goýdy. Házırkı wagtda bu

symyzy
wagazy et-
mek üçin sergi
zalymyzy öz işlerimiz
bilen bezedik. Beýleki ýokary
okuw mekdeplerinden tapawutly-
lykda, zalyň bir tarapynda ýurdumyzyň
ýokary okuw mekdeplerinde gyzlaryň el
işlerini, beýleki tarapynda bolsa oglanlara
mahsus senetçilik sungatynyň öňümleri-
ni hem goýduk. Oglanlar tarapda zergär-
çilik, dutar, eýer ýasamak, atyň şay-sepini,
küye ýasamak, binagärlük sungaty, taryhy
ýadygärlilikleri rejelemek, saklamak, dikelt-
mek şular ýaly el hü-
näriniň öňümlerini
sergimizde ýerleş-
dirdik. Ondan baş-
ga-da elguşly aw
awlamar, alabaýy
terbiyelemek, ahal-
teke bedewlerimizi
seyislemek, aýdym

aýtmak ýaly hünärler hem bar. Biziň ýo-
kary okuw mekdebimiz olara ýöritleşen
bolonsoň, bu hünärleriň hem köpüsü öwre-
dilýär. Şu görýän işleriňiziň ählisi hem talyplarymyzyň öz eden işleri. Muzeýimizde
okuwy öň tamamlap giden talyplarymyzyň diplom işlerini hem goýduk. Umuman,
biziň esasy maksadymyz házırkı ösüp gel-
yän ýaş neslimize biziň milli mirasymyzy,
sungatymyzy wagazy etmek, olary millililik
esasynda terbiyelemek bolup durýar.»

Hawa, halypa žurnalistikimiz, mugallymymyz T.Gutlyýewiň ýol
görkezmeginde biz 7 adamdan ybarat toparymyz bolup, bu akademiyanyň sergi
zalynyn gapysyndan girenimizde ol ýerde

reňbe-reň reňklere, al-ýaşşyllyga beslenen görnüş rektoryň aýdyşyndan hem aja-ýypdy. Amaly-haşam sergisinde ýene bir ajaplyk gözlere röwşenlik, kalplaryň nuranalyk berýärdi. Bu jenneti ýerde milli gymmatylklarymyzyň her ugrundaky eksponatlaryň öñünde milli Liderimiziň şol ugra degişli kitabynyň goýulmagy görnüşe aýratyn dabaryllyk, many-mazmunçaýyärdy. Ynha, halyçylyga degişli bölümde bar olan «Arşyň nepisligi» kitabyny elimize alyp, sahypalaryny gözden geçirip başlayarys. Belki, biziň gözleýän jogabymza salgy şu ýerde bardyr?!

Mübärek kitabı açanymyzzdan onuň 10-nji sahypasynda şeýle nurana sözle-re gözümüz düşyär. «Ösen eýyámymyzyň esasy wezipesi...? däp-dessurlaryň, gymmatly milli ýörelgeleriň, taryhy-medeni ýadygärlilikleriň, halk döredijilliginiň asyl özeninden Zeminiň ähli halklarynyň gel-jege günügen umumy maksatlaryny durmuşa geçirmekde ruhy goldaw boljak **daýanç sütünlerini** ýuze çykarmakdyr».

Bu sözler biziň döredijilik toparymyzyň ýylyň daýanç sütünlerini gözläp, bu milli mirasyň jümmüşine gelip, ýálhyşmandygymyzy görkezärdi. Şol bir wagtda hem bu gözlegiň barşında asyl özeni tapmak wezipesine hyjuwlandyryärdy.

Eýsem, milli mirasyň asyl özeni, aýsbergiň düýbi nämedekä?!

Belki, ol bu ösen küýze-gärçilik öňümlerindedir?! Belki-de, bu sergä getirilen alabaý itine terbiye berlişindedir?! Belki-de, türkmeniň aw sungatynyň göwher gaşy bolan bu el-guşy saklamak däbinedir?! Ya bolmasa binagärlük sungatymyza- dyri?!

Döredijilik topary bolup, gözlegimizi dowam etdirip, ýene-de kitabı sahappal başlaýarys. Ine-de, iň «döwli» ýerini tapýarys. Eýsem, milli mirasymyzyň öze-ni näme? Kitabyň 70-nji sahypasynda hormatly Prezidentimiz milli mirasymyzyň naýbaşylaryndan bolan behişi halylarymyzyň Arşdan iberilendiği baradaky rowaýaty aýdärdy. «Bu rowaýaty ata-babalarymyz halynyň gudratynyň Arşdan gelendigine ynanandyklary üçin döredipdirler» diýip, kitapda teswirlenyärdi. Aslynda, bu hakykat kitabıň adynda hem oturan eken. «Arşyň nepisligi» diýmek — halynyň arşdan gelendiginiň ykrary ahryny.

Rast, haly Arşdan gelen bolsa, onda beýleki el işlerimiz hem — Oğulabat ejäniň Zaman atly taýyň boýnuna dakmak üçin ören alajasy hem, keşde nagyşlarymyz hem, şay-sep, zergärçilik, dutarçılık sungatlyrmayz... hemmesi Arşdan iberilen serpäylar eken. Başgaça aýtsak, milli mirasymyzyň özeni — daýanç sütünlerimiziň tapylyan ýeri onuň Zemin-leýin däl-de, Arşdan iberilen mirasdyygы babatda eken. Ýylyň nähili geljekliginiň jogaby hem şu Arşlylykda bolmaly?!

(Dowamy bar).

**Tayýarlanlar: Gözel EMINOWA,
Dünýägözel ÇARYÝEWA,
Gurbanjemal EGIRJÄÝEWA, Aýlar
ATAJYKOWA, Ajaýyp NOBATOWA,
Bereket ÖWEZGELDİÝEW,
Muhammetmurat NARMEDOW,
Halkara žurnalistikasy
fakultetiniň talyplary.**

Berkarar döwletimiziň bagtyýarlyk döwründe hormatlı Prezidentimiz Garaşsyz ýurdumyzda amala aşyrılýan beýik işleri dünýä ýáymakda, halkomyzyň aňyna we kalbyna ýetirmekde türkmen žurnalistikasynyň öñünde belent wezipeleri goýýar. Bu ugurda halypa-şägirtlik ýolunyň ösdürilmegine, ýaş žurnalistleriň ussatlara gol berip, žurnalistikanyň röwßen ýollaryndan öne, diňe öne tarap belent ynam we ruh bilen aýgytly gadam urmaklaryna uly ähmiyet beryär. Şu mynasybetli ýöríte habarçymyzyň ýurdumzyň gündelik syýasy neşiri «Türkmenistan» gazetiniň baş redaktory, şahyr Kakamyrat REJEBOV bilen guran söhbetteşligini okyjylarymyza ýetirýar.

— Kakamyrat Abdurahmanovič, häzirki döwürde türkmen žurnalistikasynyň öñünde duran talaplar nämeler?

— «Žurnalistika» — iňňän giň gerimli, köpugurly kär. Ähli kärleriň, hünärleriň keşisýän nokady. Döwlet bilen jemgyyetiň, halkyň arasyndaky mizemez köpri. Häzirki döwür, milli Liderimiziň depginli ösusü strategiyasy, yetilyän belent sepgitler türkmen žurnalistleriniň öñünde uly wezipeleri goýýar.

Bu gün hemişelik Bitaraplygy dünýä billeleşiginde iki gezek ykrar edilen, dünýäniň möhüm-müşgil meşelelerine anyk çözgüt salgy berip bilyän, halkara derejede iri ulag, energetika taslamalaryny amala aşyryp, sebitiň, yklomyň, ahyrky netijede dünýäniň össüne öz täsirini ýetirip bilyän, ymgyr oba-şäherçeleriň, beýleki iri gurluşyklaryň ençemesini birbada amala aşyryp bilyän, barha senagatlaşýan döwletimiziň össülerini mynasyyp beýan etmek wezipesi öñümüzde durýar. Tutumlaryň belentligi döredjilik işgärleriniň, ilkinji nobatda žurnalistleriň yhlasynyň hem şol belentlige gösterilmegini talap edýär.

Döwrüň şeýle tiz ösus-özgeirişi bilen baglylykda žurnalistiň işi her gün gaýtadan başlanýar.

Döwrüň taryhy, öni bilen metbugatda ýazylýar.

Häzirki wagtda sanly tehnologiyalaryň, internet žurnalistikasynyň barha giň gerim almagy bilen bu wezipeler has-da möhüm ähmiyete eýye bolýar. Habarlary köpcülige dessin ýetirmekde biri-birine bäs edýän saýtlardyr elektron neşirleriň hatarynyň barha artmagy onuň aýdyň subutnamasydyr.

Onsoňam, häzirki wagtda şahsy telefondan bolan wakaný bolan ýerinde paýlaşyp bilyändigi bilen her bir adam belli bir derejede žurnalistiň wezipesini ýerine ýetirýär. Şunda hem professional žurnalistleriň jogapkärçiliginiň has artýandygy düşnükli.

Hormatly Prezidentimiz sanly ulgamyň mumkinçiliklerinden oňat baş çýkarýan ýokary derejeli žurnalistleri taýýarlama- gyň, bu ugurda halypa-şägirtlik ýoluny ösdürmegiň wajypdygyny ýzygiderli nygtayár.

— Siz metbugatda goşgularynyz hem-de makalalarynyz bilen ýzygiderli çykyş edýärsiňiz. Žurnalistika bilen edebiýatyň baglanyşygyny nämede görýärsiňiz?

— Žurnalistikanyň hem, edebiýatyň hem düýp özeni — söz sungaty. Asyl-ha, ähli sungatyň özeninde söz durandyr. Aýdym sözüň ganat açan görnüşidir. Tans sözüň herekete geçen görnüşidir. Heykel sözüň daşlarda ebedileşen görnüşidir...

Žurnalistika bilen edebiýat biri-biri bilen hemiše baglanyşyp, biri-biriniň üstüni ýetirip, kä halatlarda bolsa biri-birinden

Halypa göreldesi – şägirt ýörelgesi

hökümde esasy şygarynyz näme?

— Döwür bilen aýakda gitmek. Göwrüm däl-de, täsirlilik. Bu diňe meniň däl, žurnalistikanyň döwürleriň içinden geçirip gelýän şygary bolsa gerek.

— Siz döwlet, jemgyyetçilik çärelerinde, iş saparlarynda ýzygiderli bolýarsyňz. Salym geçmäňkä hem olar barada makalalar bilen çykyş edýärsiňiz? Size çalt ýazmak nädip bašardýar?

hümdigini görkezdi.

— Siziň ýazýan publisistik makalalarynyz içinden filosofiýa, atalar sözi, nakyllar eriş-argاش bolup geçýär? Siziniň bu hazynaňzyň gözbaşy nämede?

— Asal dilimiz bar, ol — egşilmez ha- zyna, gory gowzamaýan, näçe susup aldygyňça, baýlaşyp barýan gazna. Ol biziň her birimiz üçin mähriban topragy myzyň sesi, öz ene-atalarymyzyň se- si. Aýdylyşy ýaly, birnäče kaşaň diňler, haýbatly zatlar wagtyň, taryhyň akymy- na goşulyp giden hem bolsa, dil mukad- desligi, beýikligi asyrlaryň, heňňamlaryň üstünden geçirip, ähli şirinligi bilen şu günlere gelip ýetipdir. Hormatly Prezidentimiziň eserlerinde gadymy hem müdimi dilimiziň inçelikleri, baý öwüşginle- ri, şirinligi giňden açylýar.

Halk nakyllaryny, rowaýatlaryny ýa-da durnukly söz düzümlerini ýerlikli ulan- mak makalanyň şirinligini artdyrýar. Belli şahyrymyz Gurbannazar Ezizow şahyrlara «Yaş şahyryň ýanynda hemiše ýan- depdercesi bolmaly» diýip, maslahat berer eken. Bu — žurnalist hem degişli. Özüne täsir eden sözleri, nakyllary, okan kitaplaryňdan maglumatlary hökmäny suratda özüne bellik edinmeli. Sebäbi şol zatlar wagty gelende gowy esere ýa-da makala badalga, sözbaşy bolup bilyär ýa bolmasa, mýsal hökmünde hem getirilip biler.

— Kakamyrat aga, siz ussatlygyň syryny nämelerde görýärsiňiz?

Danadan sorapdyrlar:

— Haýsy işiň azaby az, höziri köpkä?
— Aňsat iş diýen zat ýok. Her iş öz ussa- synyň, öz ussadynyň elinde aňsatdyr.

Meseläniň möhüm-müşgili hem şun- da-da!

Aýdylyşy ýaly, ussatlyga ädim-ädim, pelle-pelle ýol geçirip, der döküp, dert çekip ýetilýär. Munda, häzirki zaman binalaryndaky ýaly, haý diýende, islän gatyňa göterýän taýýar liftlerden haraý ýok. Hil başga, hile başga.

Yogsa-da, nemes dilindäki «Qualitat» («Hil») sözi-de «qual», ýagny «azap, jepa» sözlerinden dörän ekeni. Diýmek, islendik işde gazanjak hiliň çeken azabyňa, gören güzabyňa göreràkdir.

Ary birje damja bal üçin ýüzlerce, müň- lerce gule gonýar. İki çemçejik bal, hakyt, on iki arynyň tutuş ömrüniň hasly diýýä.

Yüpek gurçugy diýeksiniň, şolam bir pi- läni saramak üçin 3 — 7 günüň dowamyna da 300 mün gezek aýlanyp, azabyny aýa- mayan eken.

Türkmeniň çog-gyrmyzy el halysynyň bir inedördül metrinde milliondan gow- rak çitiminiň jemlenendigi-de nepis gözelli- giň abyrсыz zähmetden, ymgyr zehinden kemal tapýandygyna bir delildir...

Uly ýazyjy Hudaýberdi Durdyýew: «Bar- magyň oýnadanyň bilen — szaz, diliňi aý- nadanyň bilen — söz bolmaýar» diýipdir.

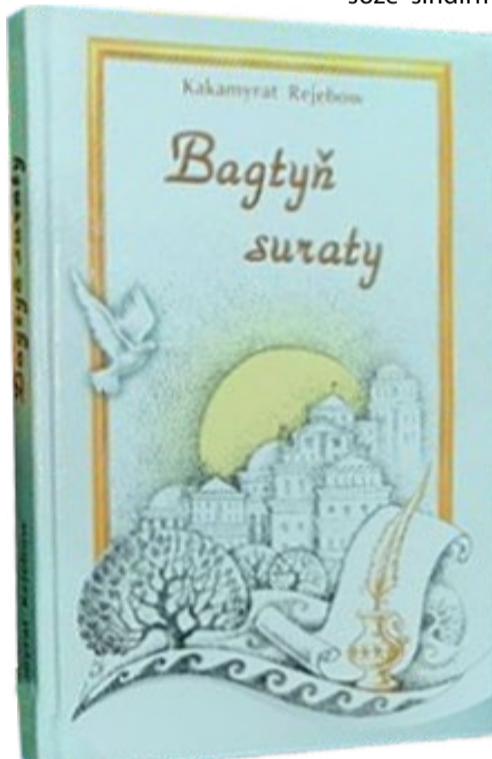
Yüzüne tutup, il-güne hödürleyän ýaz- gylaryňa näcerák azap siňdireniň barada oýlanmak bu kärde ezberleşmegiň ilkinji şerti bolsa gerek.

(Dowamy bar).

Söhbetdeş bolan

Gunça HAMEDOWA,

Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň II ýyl talyby.

hem ýok, beden dili-de ýok. Diňe söz bar. Ine, şoňa görä-de, ada- myň asyl ukyby ýazan zatlarynda açylýar.

— Siz ýurdumzyň ýaşlar neşiri bo- lan «Nesil» gazetinde hem işlediňiz. Ýaşlar bilen işleşmegiň aýratynlyklary barada näme aýdyp bolar?!

— Ýaşlar jemgyyetiň iň bir işjeň bölegi. Ýurdumzyň ilatynyň deň ýaryndan gowragy hem ýaşlardan ybarat. Ýaşlyk — joşgun, iň möhüm ädimleriň ädilýän döwri. Bu döredjilik babatda-da şeýle. Ýurdumzyň ýaşlar neşiri — ýaşlaryň döredjilik mektebi, olaryň ilkinji ädimlerini ädýän ýeri. Häzirki halypa žurnalistlerimiň hem aglabasynyň zähmet, döredjilik ýoly bu neşir bilen baglydyr.

«Nesilde» İslän ýyllarym kän tejribeleri berdi, giň gözýetimleri açdy.

— Kakamyrat aga, siziň žurnalist

gurluşygyndan hem habarly bolmaly ha- sap edýärin. Pikiriň tiz we täsirli beýan edip bilmek üçin öňünden taýýarlyk zerur.

— Siz näçe ýaşyñzda döredjilik işi bilen gyzyklanyp ugradyňz? Ilkin- ji gezek gazetde çap edilen goşgyňz ýa-da makalaňyz näme baradady, ady nämeli?

— Orta mekdepde 7-nji synp okuwçy wagtynda ilkinji goşgym «Adalat» gaze- tilde çap edilipdi. Edil şu gunki ýaly ýadymda — ol gün 2000-nji ýylyň 7-nji iýulydy. Gazetiň «Meniň altın sahypam» atly çagalara, mekdep okuwçylaryna niýetle- nen bölümünde Türkmenistan, Ağsabat şäherimiz bilen baglanyşkыl ilkinji goş- gularynyň çap edilmesi meni gaty köp işlere höweslendirdi. Soňlugu bilen bolsa beýleki neşirlerde ýzygiderli çykyş etmäge ruhlandyr. Umuman, soňra gazetde işe başlamagym goşgynyň başga, gazet işiniň hem başga zatdygyny, hem-de dürli ugurlarda özüň synap görmegiň mö-

«Aýlanayýn ak adyňdan, Ýylamyz!» atly makala gelen seslenme

SYGRRÝÝET

Ýanardagyň ýedi arkasy hakda ýene baş kelam söz

«Halkyň Arkadagly zamanasy» ýylynyň Ýanardag we onuň ýedi arkasy bilen baglanyşykda rysgally, döwletli boljakdygy babatda topardaşym Ajayyp Nobatowanyň ýazan «Aýlanayýn ak adyňdan, Ýylamyz!» atly makalasında täze ýylyň adynyň hem-de Arkadagymyzyň atyň üstünde duran heýkelli keşbini görkezýän ýylyň nyşanynyň ýurdumuya ösüşleri, üstünlikleri, rowaçyklary getirjekdiçi çaklanylýar hem-de Tugramydzaky Ýanardagyň 7 arkasy barada gzyzkly we täsirli maglumatlary berilýär. Yöne bu maglumatlarda bolup geçen wakalaryň seneleri görkezilmändir. Şoňa göräde, şol publisistik makalada ady agzalýan belli suratkeş Ada Gutlyýewden bu seneler bilen baglanyşkly eşiden gürrüni seslenme görnüşinde ýazmakçy bolýaryn. Ada Gutlyýewiň aýtmagyna görä, hormatly Prezidentimiziň atasynyň dogany Aba Annaýewiň bedewini 1923-nji ýylda Gazagystanyň Jambul şäherindäki athana alyp gidýärler. Şol yerde ondan Sluçaý atly taý dogulýar. Sluçaýdan Fakirsu, soň Fakirpälwan döreýär. Fakirpälwaný Dagystana

geçirýärler. Ol ýerde ondan Opal, Opaldanam Kawkazy baglan Aýgytly döreýär. Aýgytly Gökdepä getirilenden soň, ondan Ýakymly emele gelýär. 1991-nji ýylda Ýakymlynyň nesli Ýanardag dogulýar we 1993-nji ýylda Moskwada geçirilen Ahalteke atlarynyň halkara gözellik bäsleşiginde baş baýragy alandan soň, 7 arkasy Berdimuhamed, Aba Annaýewiň maşgalasyna degişli olan Ýanardagyň ajaýyp keşbi Türkmenistanyň Döwlet tugarasynyň merkezinde yerleşdirilýär. Soň bolsa şol maşgalanyň dowamaty, türkmeniň gerçek ogly Gurbanguly Berdimuhamedow Türkmenistanyň Prezidenti bolup, türkmen halkyna öz sahatyny çäýyp ýör. Biz ýaş nesillere okamaga, öwrenmäge, döretmäge dörlü mümkinçilikleri döredip beren Gahryman Arkadagymyzyň ömri uzak bolsun!

Halbibi SATLYKOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara
žurnalistikasy fakultetiniň I ýyl talyby.

AL JAZEERA —

At the present time a lot of journalists, agencies, TV channels, radios, newspapers and other representatives of mass media work hard to inform people about last news and events, what is happening around the world, as soon as possible. TV channels and agencies such as, BBC, CNN, Pua Hobocmu, Mup24, TASS, TRT World and others have done lots of prosperous work. Al Jazeera is one of them.

Al Jazeera is Arabic language news channel.

In Arabic Al Jazeera means «the Island». This news channel was founded in 1996, after closing of BBC World Service's Saudi-co-owned Arabic Language TV station, in Qatar. With help of Emir of Qatar the news channel became most popular in television network in Middle East.

For the beginning news channel was broadcasting for 6 hours a day, then in 1997, it started programming 12 hours a day. Step-by-step the news channel had improved its work and in 1999 it started broadcasting 24 hours a day. In 2003 the Al Jazeera English site was created and featured English translation of the networks content and in 2006 an English version of the channel was launched. Al Jazeera English has launched new sections apart from news to diverse the content of channel. Nowadays, Al Jazeera includes channels such as, «Al Jazeera Documentary Channel», «Al Jazeera Sports», «Al Jazeera Live», «Al Jazeera Children's

To conclude, over the decades the network Al Jazeera has become successful news channel and it acquired trust of its viewers. Today Al Jazeera and its official website Aljazeera.net provides people with news and useful informations 24/7. For successful work of the news channel has been awarded for many times.

(Prepared by using internet data)

Jennet MYRADOVA,
the 1st year student of the Faculty of
International Journalism of the Institute of
International Relations of the Ministry of
Foreign Affairs of Turkmenistan.

Käbäm

Eda-edepliliği baky guýduň kalbyma,
Sypaýylyk ýolunyň sensiň gözbaşy, Käbäm!
Owazly hüwdüleriň müdimi kalba nagma,
Ýazylmadyk kitaba sensiň sözbaşy, Käbäm!

Ýakymly ys ýaýradýan ter gülleriň, ragnasyň,
Biziň yüreklerimizde müdimilik nagmasyň,
Gaharyň hem az pursat, misli ýazyň çabgasy,
Bu gözel kalp halymyň sensiň uz nagşy, Käbäm!

Bady-sabaň şemaly dek, seniň mylaýym eliň,
Şirin-şeker, nabada deňeyän süýji diliň,
«Jennet enelermiziň dabanyndadyr», biliň,
Päk, arassa, halalhon meniň behişi, Käbäm!

Gör, nähili uly zat peşgeş berdiň bir ömür,
Dünyä baky gelsediň, bolup ýanymda höwür,
Päk süýdүniň haklajak borun, dünýäm, her döwür,
Ykbalym yüzük bolsa sen onuň gaşy, Käbäm!

Daglar

Bürgütler uçup ýör ganatyn ýaýyp,
Zeminiň zynaty gojaman daglar.
Dereleri, gör, neneňsi ajaýyp,
Zeminiň zynaty gojaman daglar.

Agras keşpleri bar uzaga garar,
Ýylçyr gaýalary bir täsin çyrag,
Topbak bulutlary başlarna orar,
Zeminiň zynaty gojaman daglar.

Goýnum syrar ýodalaryň barçasy,
Gatbar-gatbar daşlar — nepis syrçasy,
Gerdeninde hatar-hatar arçasy,
Zeminiň zynaty gojaman daglar.

Dürli gül-günçasy ajaýyp haly,
Täsin gowaklary, çaylary, goly,
Alysdan gol bulap çagyryan ýaly,
Zeminiň zynaty gojaman daglar.

Gytja ATDAÝEWA,
Türkmenistanyň Daşary işler
ministrliginiň Halkara
gatnaşyklary institutynyň
Halkara žurnalistikasy
fakultetiniň II ýyl talyby.